

TIJDSCRIFT

VAN HET

NEDERLANDSCH GENOOTSCHAP

VOOR

MUNT- en PENNINGKUNDE

ONDER DE ZINSPREUK:

„Concordia res parvae crescunt”

TE

AMSTERDAM

1^e Jaargang

AMSTERDAM
G. THEOD. BOM EN ZOON

1893

Mr. N. DE ROEVER

† 11 MAART 1893

Toen Woensdag den 15^{en} Maart l.l. op het kerkhof Zorgvlied aan den Amstel het stoffelijk overschot van onzen gewaardeerden conservator in de aarde verdween, gevoelden wij dat daar een scherpziend medewerker, een sympathiek vriend henenging — dat ons iemand ontvallen was, die nog zooveel voor onze wetenschap zou opgespoord, nog zoovele donkere plekken tot klaarheid zou gebracht hebben en die een hechte steun beloofde te worden voor ons jeugdig Genootschap.

Vrijdagavond nog had hij tot één uur in zijn studeerkamer vertoefd en 's nachts maakte eene bloeduitstorting in de hersenen een einde aan zijn arbeidzaam leven. Zijn achtjarig zoontje vond hem 's morgens dood te bed.

NICOLAAS DE ROEVER, den 30^{en} October 1850 te Amsterdam geboren, was aanvankelijk voor

't notarisambt bestemd, en werkelijk was hij ook eenigen tijd op 't kantoor van den heer REPULIUS te Amsterdam werkzaam.

Doch zijne roeping dreef hem verder; en spoedig reeds verwisselde hij de kantoorkruk voor de utrechtsche universiteitsbanken. 't Lidmaatschap van den senaat bewijst wel dat hij zich reeds daar bemind wist te maken.

Voor zijne promotie nog, werd de doctorandus in de rechten benoemd tot adjunct-archivaris van Amsterdam (3 Sept. 1877), en deze benoeming baande hem den weg, die hij later met zooveel genoeg en zooveel nut voor anderen betreden zou. Nu eerst gevoelde hij zich op zijn plaats — voortaan zou hij zich geheel kunnen wijden aan zijne lievelingsstudiën: de geschiedenis en oudheidkunde van ons land, in 't bijzonder van Amsterdam. En zijn proefschrift »*de Amsterdamsche Weeskamer*», waarop hij den 4^{en} Juli 1878 in de rechtswetenschap promoveerde, toont ons aan hoezeer die benoeming met zijne neiging strookte.

In 1885 werd DE ROEVER tot opvolger van zijn overleden chef, den archivaris SCHELTEMA, gekozen — zijn doel scheen bereikt — hij verdubbelde zijne werkzaamheden en voortaan vinden alle hulpwetenschappen der geschiedenis en oudheidkunde in hem een ijverig, fijn opmerkend beoefenaar.

Aan meer bevoegde pen zij een uitvoerige

levensschets toevertrouwd — hier willen wij slechts kortelijk aanstippen wat DE ROEVER op numismatisch gebied tot stand bracht. In het *Handboek voor den Verzamelaar van Handschriften, zegels en munten*, door Mr. N. DE ROEVER AZ. en Mr. CH. M. DOZY, dat in 1883 te Leiden 't licht zag — behandelde DE ROEVER de twee eerste onderwerpen, terwijl zijn vriend, de heer Dozy, de kopij voor de afdeeling munten en penningen leverde.

Eerst na zijne benoeming tot archivaris, dus na 1885, begint DE ROEVER zich op numismatisch terrein te bewegen,

Zijn voorganger, de heer SCHELTEMA, had hem eene verzameling amsterdamsche gedenk- en gildepenningen nagelaten — doch toen deze in 1888 uitgebreid werd door toevoeging van de rijke collectie Amstelodamiana van den zooveen ontslapen verzamelaar GERARD A. HEINEKEN, was dit een nieuwe bron van studie voor onzen archivaris.

Het geheel werd door DE ROEVER in een nieuwe doelmatige kast vereenigd en als volgt gerangschikt:

A. *Gedachtenispenningen*

a. Gebeurtenissen (Historiepenningen)

b. Personen α. Eerepenningen

β. Bruiloftspenningen

γ. Dood- en Begravenispenningen

B. *Prijspenningen*

a. Onderwijs, Wetenschap, Kunst, Handel, Schutterij, Sport, enz.

- b. Tentoonstellingsmedailles
- c. Prijspenningen door de gemeente Amsterdam verworven
- C. *Waardepenningen*
 - a. Munten te Amsterdam geslagen
 - b. Noodmunten
 - c. Huismunten
 - d. Koffiehuismunten
 - e. Brood-, turf-, waterloodjes
- D. *Toegangspenningen*
 - a. Gilden
 - b. Vereenigingen en Gestichten
 - c. Brandspuitpenningen
 - d. Hondenloodjes
- E. *Draagteekens*
 - a. Politieke teekens
 - b. Gelegenheidsteekens
 - c. Onderscheidingsteekens (Insignes)
- F. *Adrespenningen en Merkteekens.*
- G. *Penningen aan de gemeente Amsterdam vereerd* — geen betrekking hebbende op hare geschiedenis

De collectie Nederlandsche munten van JHR. A. P. LOPEZ SUASSO, die ook in 1888 aan 't archief geschonken werd, bleef afgescheiden, daar deze in 't amsterdamsch archief slechts gedeeltelijk op hare plaats was.

Bij de rangschikking van deze schatten, groeide ook DE ROEVER's neiging voor de munt- en penningkunde — aan ieder stuk wist hij herinneringen uit den tijd vast te knopen — met ieder stuk doorleefde hij de gebeurtenissen uit die dagen. Geen wonder dan ook dat hij in 1891 met vreugde de oprichting van ons Genootschap begroette en met genoegen zijne benoeming (12 Juni 1892) tot gewoon lid aan-

nam. De buitengewone algemeene vergadering van 9 October l.l. koos hem tot conservator en tot lid der Commissie van Redactie van dit Tijdschrift. Nog klinken ons zijne woorden in 't oor, toen hij zijne benoeming aanvaardde en beloofde zijne beste krachten te zullen wijden aan den bloei van ons Genootschap.

Dat hij deze belofte ernstig wilde nakomen, getuigt onze eerste aflevering. Onder den titel »*Adversaria betreffende amsterdamsche penningen en munten*» wilde hij een reeks artikelen ten beste geven, die op *zijn* Amsterdam betrekking hadden. Hij opende deze reeks met beschouwingen omtrent de noodmunten van 1578 — en ieder onzer las met groote belangstelling zijne juiste opmerkingen, omtrent de zilversmidsteekens, die hij op de stukken ontdekt had.

Wij herinneren ons nog zijn enthousiasme toen hij ons mededeelde een amsterdamschen zilversmid uit dien tijd gevonden te hebben, wiens winkel: »In 't bourgoensche vierijzer» heette — dit zou de draad worden, die hem uit 't labyrinth moest helpen! doch zijn hand vermag niet meer dien draad te grijpen. Hij is heengegaan, een ledig achterlatend, zooals slechts een onvermoeid geleerde in staat is te doen.

JOH. W. STEPHANIK.

Amsterdam, Maart '93.
